Art. 757.

Seer Eerwaarde Heer!

De Heer Advs. Ellinchuijsen /: deese mede sullende onderte-kenen:/ en ik, hebben ieder afsonderlijk geëxamineert, en rijpelijk overwogen, of het mutueele testament van de Heer Johan van Heijst en Juffrouw Anna Maria Nicols /: welke laatste wij geinformeert sijn te wesen overleden:/ als de verdere stukken door gem. Uweel Eds. Heer Broeder aen mij mede ter hand gesteld, rakende de procedures reets voor den Edelen Raade van Braband geënthameert tegens Olifiers en Maria van Heijst sijne minderjarige Dogter, en daar over en wel specialijk over de twee mondelinge aen mij gedaane vraagen;

1 Off gem. uwe Heer Broeder uijt kragte van 't voors. mutueel testament niet absolutelijk was Heer en meester van den Ganschen Boedel?

2. Of het bestaan van den voorn. olifiers met relatie tot sijne Dogter niet moet worden aengemerkt als een raptus?

Ten sulken effecte dat gem. olifiers nooijt mette selve Maria van Heijst soude mogen trouwen,

En of sulx met hoope van succes soude konnen werden gesustineert?

Onse gedagten rijpelijk hebbende laaten gaan, en alles overwoogen, wat daar voor en tegen eenigsints in consideratie soude kunnen koomen, soo sijn wij beijde ondergeschreven eenparig en buijten hesitatie van begrip,

Primo op de eerste voorgestelde vrage;

Dat de Heer Johan van Heijst sijn leeven lang geduurende absolutelijk is geregtigt tot den ganschen boedel, soo nogthans, dat hij aen gem. sijne Dogter meerderjarig geworden sijnde soude moeten uijt keeren 5000. guldens

Soo mede als Sij nog minderjarig Sijnde met consent van de langst leevende kwam te trouwen,

Edogh Vermits inden Selven testamente mede nog werd gevonden. deese periode;

Dat in cas haar voors: kind Sonder wettige descendenten naar te laaten voor de langstleevende van haar beijden quam te Sterven, dat alsdan de Langstlevende Sijn ofte haar leeven lang gedúúrende Sal trekken het usufruct of inkomste van de goederen of effecten van de Sijde des eerst overleedene aengekoomen, en dat naar overlijden der langstlevende van haar testateúren alle de goederen harer testateúrs boedels wederom Sullen keeren, even- en versterven aen die Zijde van haare respective Vrinden, van welke die gekoomen, of ten huwelijk aengebragt Sijn &c.

Soo sonden wij de Heere Johan van Heijst raaden bij een nader testament de voors: dispositie, voor soo veel hem en Sijne natelatene goederen aanbelangt in't geheel te revoceren ende te niet te doen; als daer toe buijten alle bedenken bevoegt Sijndes en vervolgens op nieúws van Sijne goederen te disponeren, soo ende in dier voegen, als hij Sal konnen goedvinden.

En wat nú mede aenbelangt de opgemelde tweede vrage, soo Sijn wij het met de Heeren Schoneús en van Breúgel omtrent de dispositie van het Roomsche regt mede wel volkomen eens, namentlijk dat of schoon de ontvoeringe van eene Jonge dogter geschied met geweld of met desselfs bewilliging Sive Nolentibus, Sive Volentibus Puellis raptus committatur, Sodanige misdaad sonder onderscheid met de dood moet werden gestraft, als breder bij de L. unic: cod: de rapt: virgin: Edogh ons is mede bekent bij een lange ondervindinge, dat of schoon die voors: en andere dispositien van het beschreven regt soo mede van verscheijde dien conform ook in ons Land gemaakte Reglementen niet en Sijn specialijk ge-

abrogeert, des niet te min alle saaken en statuten niet wel
sijn te compasseren met onse Landaart, en mette conni
ventie daaromtrent althans in observantie sijnde, en is
daar omtrent ook wereld kindig, dat nog maar weynige
Jaaren geleden Zelfs een dogter die directelijk ende
actuelijk nog was onder de curatele van den Hoove
van Holland met een Jongman doorgegaan sijnde
selfs dien raptor is gepermitteert geworden met dat
meijsje te mogen trouwen, mits betaalende een geringe
boete /nisfallor/ van 1200 guldens, om welke en meer
andere reedenen dan ook bij wel gem: Hoove van
Holland op den 30e. april 1742. is geschreven een ampele
geraisonneerde missive aen de Edele Groot Mog: Heeren
staaten van Holland ende Westfriesland, daar bij dan
ook seer ampel was gededuceert de voors. dispositie
van 't Roomsche recht niet alleen, maar ook
van verscheide politique ordonnantien placaten
en edicten soo van deese als andere provintien, en
op fondament van alle welken bij den voors: Hoove
van Holland aen haar Ed: groot mogende in derselver
serieuse overweginge wierde gegeven „ of niet om met
„nadruk en tijdelijk tegens sodanige onbesonne on
„dernemingen te voorsien, en ten eijnde sodanige
„politique ergernissen bij een verdere conniventie niet
„soude werden geconsidereert te weesen als gepermitteert
„en geen recherge van de Justitie subject ..... de voors
„excessen behoorden te werden gestuijt, soo als daar
„van breeder bij den selven missive copielijk hier bij
„gevoegt.
Edogh hebben Hooggem: Haar Ed: groot Mog: tot nogtoe
niet konnen goedvinden op dat respect eenige nadere
of andere ordre te stellen;
Reedenen waar omme wij dan ook vermijnen, dat in het
geval voor handen met seer weijnige hoope van succes
soude kunnen werden getenteert in judicio contradictorio, ten
eijnde bij sententie soude werden verstaan, dat gemelde

olifiers met Maria van Heijst op fondament van de gepreten-
deerde gedane schakinge niet en soude vermogen te trouwen,
Te minder nog, om dat by den selven regter het versogte
Mandement Penaal /: tenderende onder anderen mede om
te erlangen - interdictie, dat gem. olifiers en Maria van
Heijst van derselver trouw beloften geen gebruijk soude
mogen maken, of sig metten anderen in den echt begeven/
reets is ontseijt by speciaal app.t in verbis. verleent aen den
„suppliant met opsigte tot het versoeken van Penaal
„nihil, en ten opsigte van de rauw actie fiat mande-
„ment ut petitur

Werdende tot besluijt deser laatstelijk, nog dit hier bijge-
voegt, dat wij ondergeschreven ook nog mondeling
onderregt sijn, dat gem. olifiers dan ook nog goede
bewijsen in handen soude hebben, daar uijt soude
consteren hoe en op wat wijse hij door Juffrouw van
Heijst specialijk was versogt, en gebeden om met
haar te willen meede gaan, en op welk respect dan
ook nog bevonden werd in fine van de voors: aenge-
haalde missive van den Hoove van Holland, mede
te sijn geinsereert dese periode „ alle welke /: daar bij
„in't breede vermelde:/ clausulen vervolgens mede bij
„reciprocatie soude moeten werden geëxtendeert in
„opsigte en tegens dogters of vrouwen, dewelke
„eenige manspersoonen sonder onderscheid van
„jaaren hebbende ouders of staande onder voogden
„tot het gunt voors: is astutiâ et illecebris souden
„koomen te induceeren,

Weshalven onse Raad soude gedragen die procedures
te laten in statu quo sonder meergeld deswegens te
risiqueren, in die verwagting, dat die weggeloope Esto
geroofde Dogter wel haast wederom van selfs tot
inkeer koomen sal, en op allerhande wijse buijten
procedures om vergiffenisse, en om wederom in gratie
te mogen werden aengenomen sal koomen bidden:
Soo niet, zoude de Heer Johan van Heijst haar aen haar
eijgen gedragh in't geheel kunnen overlaaten, en gans

abandonneren, Stellende hy in allen gevalle len allen tijden
kunnen volstaan met de uytkeeringe van de aen haar ge-
maakte opgemelde 5000 guldens, onderstond Waar mede
Vertrouwende Voldaan te hebben aen de voors. gerequireerde
hebben wij de eere onste ondertekenen Lagerstond Seer Ed:
Waarde Heere Vlds ootmoedige dienaren, Waren geteken
François Ellinchuijsen R: D. Hoijnck Van Papendrecht
Nog lagerstond s Hage den 12e octobr 1750.

Missive van het Hoff: over het heengaan
Van Jonge Dogters op een clandestine
wijs, en buijten kennis Van haare
ouders, ende Voogden met Mans
persoonen et vise versa omtrent
Mansspersoonen hebbende ouders
of Voogden dat: 30 april Recep: 2.
Meij 1742.

Edele Groot Mogende Heeren.

Het Hoff verpligt Synde om voor soo veele het fait Van de
Justitie, en de administratie Van dien betreft een waak-
saam oog te houden tot Weering Van alle excessen
en disordres die in Vdele groot mogende provintie ge-
pleegt Werden, soo hebben Wij geoordeelt te wesen van
een indispensabele noodsakelijkheid aen Vdele Groot mog:
by deesen te koomen representeren, dat al over eenige
tijd geleden, en Nu onlangs by twee eclatante gevallen
aen ons is Voorgekomen, dat al met een opgeheve hand,
en Verregaande wijse Werden gevioleert en geschonden
in Materie Van het huwelijk alle banden Van Subordi-
natie, en pligten Van onderhorigheid Van kinderen
omtrent derselver ouders die by God almagtigh soo dier-
baer aen haar Syn aenbevolen door het heengaan van Jonge
Dogters op een clandestine Wijse en buijten kennisse Van
derselver ouders of de langst levende Van deselve, en
Voogden Met Mansspersoonen door welkers intrigues
en sinistre Mesures de gemelde Jonge dogters ongelu-
kiglijk misleijd en geseduceert worden tot derselver on-
herstelbare ruine, Waar door dan vervolgens niet alleen

de gemelde ouders of de langst leevende van dien, en voogden en verdere nabestaande vrinden in de uijterste afflixtie geraken, maar ook tot voorkominge van verdere onheijlen en ruineuse gevolgen geforceert en gedwongen worden in haar weerwil sodanige onbehoorlijke engagementen van huwelijken met derselve toestemminge te bekragtigen, welke excessen en disordres selfs soo verre gaan, gelijk als uijt verscheijde gevallen is gebleeken, dat Jongi Dogters gesprooten uijt seer fatsoendelijke en notabele familien van Holland sig in verre hebben vergeeten van clandestinelijk heenen te gaan met mans persoonen van het alderslegste soort en conditie, waar door dan de beschreve rechten, en heijlsame wetten van Uidele Groot Mogende in het stuk van huwelijken vervat bij derselver politique ordonnantie van den 1e April 1580 met de voet werden getreeden, en ten eenemalen gevilipendeert.

Wij vinden wel dat in het beschreven regt hier tegens is voorsien bij de L: Unic: cod: de raptu virginum alwaar geen onderscheid gemaakt word of een vervoeringe van een Jonge Dogter geschied met geweld of met desselfs bewilliginge;

Sed sive nolentibus sive volentibus Puellis raptus committatur, sodanige misdaat sonde sonder onderscheid met de dood moeten werden gestraft

Werdende voor reeden daar van gegeven in gemelde L. unica §2. quia hoc ipsum velle mulierum ab insidiis nequissimi hominis qui meditatur rapinam inducitur nisi etenim eam sollicitaverit, nisi odiosis artibus circumvenerit non faciet eam velle sese in tantum dedecus prodere, werdende voorts bij deselve wet gestatueert, dat tegens de ouders die sodanige onbetamelijke engagementen met derselver toestemminge koomen te bekragtigen, met een deportatie moet worden geanimadverteert, en welke wet mede tot de weduwen word

geëxamineert zeijs tot een Sponsâ propriâ L. Unic cod. de
rapt. Virgin, het welk nader geconfirmeert werd door de
Novell. 143. en 150, alle Saaken die niet wel Sijn te compas-
seren met onsen Landsaart, en met de conniventie van
Uedele Groot Mogende Provintie, waaromme wij Uedele
Groot Mog: Souden geeven in serieuse overweginge, of niet
om met nadruk, en tijdelijk tegens Sodanige onbesonne
ondernemingen te voorsien, en ten eijnde Sodanige publi-
que ergernissen bij een verdere conniventie niet Soude
werden geconsidereert te weesen als gepermitteert, en
geen recherge van de Justitie Subject, bij een placaat of
Edict van Uedele groot Mog: naa het exempel van de
naburige provintie van Utrecht de voors: excessen behoorden
te werden gesteuijt.

Wij vinden daar van een placaat van de Heeren Staaten S.
Lands van Utrecht van den 30e Meij 1650 als mede het
14e articul van de ordonnantie der Soen van Hoog gem:
Heeren Staaten van den 14e April 1659, en wij souden om
dit quaat efficaticusselijk te stutten en alle entreprises
van die natuur des te sterker tegen te gaan aen Uedele
Groot Mog: geeven in bedenking, dewijl Sodanige onder-
nemingen voor het grootste gedeelte geschieden Spe
lucri captandi, of om sig te redden uijt een verval van
saaken, of niet in het voors: placaat of Edict van
Uedele Groot Mog: een clausule behoorden te werden
geinsereert, waar bij soo als bij Placaat van Keijsser
Karel de Vijfde van den 4e October 1540. nopende het contrac-
teren van heijmelijke huwelijken van persoonen bene
haar jaaren zijnde is gestatueert, Soude worden vast-
gesteld, dat alle manspersoonen die met eenige Jonge-
Dogters, het sij deselve meerderjarig of minderjarig sijn
hebbende ouders of staande onder voogden, clandistinelijk
sullen bestaan heen te gaan, om alsoo met deselve huwe-
lijke te contracteren, dat Sodanige manspersoonen boven en
behalven het incurreren van de vindicte van de Hooge Ove-

[illegible] te geenen
tijde en Sullen mogen genieten eenige douarie of ander
gewin het sij uijt kragte van contract antenuptiaal of
uijt kragte van gemeijnschap van Goederen volgens
costuijm van den Lande bij testament, gifte overdragte,
cessie of andersints in wat maniere dat het sij op de
goederen van de voors: dogters Sullen mogen besitten
en agterlaaten, al waar het soo, dat sijlieden daar naa
verkreegen het consent van vader en moeder of van de
voogden

Waarby men nog soude kunnen voegen sodanige verdere
precautien tot afschrik tegens die gem: ondernemingen
als Uedele groot Mog: naa derselver Hooge wijsheid
souden oordeelen te weesen van de meeste nadruk en
efficatie, alle welke clausulen vervolgens bij recipro-
catie soude moeten werden geëxtendeert, inopsigte en
tegens Dogters of vrouwen, dewelke eenige mans-
persoonen sonder onderscheid van Jaaren hebbende
ouders, of staande onder voogden tot het gunt voors:
is astutiâ et illecebris souden koomen te induceren

Wy onderwerpen deese onse consideratien en advis gans
respectueuselyk aen Uedele Groot Mog: Hoog wijse-
re gedagten en goedvinden waar mede &:

Conclusie voor de Heer Johan van
Heijst in Rauw actie contra
Wouter Olifiers en Maria van
Heijst

Compareerde voor den Edelen Raade en Leenhove van
Braband en Landen van overmaze Bastiaan
Nederburgh, als Procureur van Jan van Heijst woo-
nende te Waalwijk Meijerije van s Bosch, vader en
voogd over desselfs minderjarige Dogter Maria van Heijst
Impetrant van Mandement van daageele ter eenre, opende
jegens Wouter Olifiers en voors: Maria van Heijst mede

Woonende aldaer gedaagdens in't voors: cas ter andere Zijde;

En bij de middelen van't voors: mandement en andere (ist nood) nader te deduceren, de voors: Procureur in naame als vooren Eijsch doende concluderende dat de eersten gedaagden sal worden gecondemneert de seductie en vervoeringe of ontleijdinge van de minderjarige Maria van Heijst de tweede gedaagde kost en schadeloos te repareren, en te vergoeden alle kosten, schaden en intressen door de voors: seductie, en vervoeringe of ontleijding gehad en geleeden, of nog te hebben en te lijden, en voorts dat leijde de gedaagdens sullen werden gecondemneert sig met de pretense trouwbelosten brede bij den mandemente gemeld nooijt of immermeer te mogen behelpen, maar deselve als nul, nietig en van onwaa te laaten vaaren, mitsgaders dat bij sententie van desen Edelen Raade en Leenhove sal werden verklaart, da de respective gedaagdens nooijt of nimmermeer me den anderen mogen trouwen, en alle solemnatie va een huwelijk nu voor als dan te weesen nul nietig en van onwaarde, makende wel expresselijk eijsch van kosten of tot anderen &c.